

# Vychází nové číslo časopisu ERA21 - 6/2012



Author: SF/lh | Published: 06.12.2012

Současná ruská architektonická scéna: díla raných ruských modernistů v turbulencích ruského kapitalismu, chátrající ikony Chruščovovy doby, obliba neostalinistického tvarosloví, drahé developerské záměry, nejvyšší mrakodrap v Evropě, všeobjímající kultura konzumu, nejhorší projevy sociální segregace, intelektuální nasazení generace „bumážíků“, hvězdní světoví architekti realizující paláce pro ruské oligarchy, provincie vzdálené několik časových pásem od Moskvy, kolaps průmyslu. Tato realita tvoří základnu našich kritických úvah o současném Rusku. V rámci zkoumání možných východisek se zaměříme jak na špičkový výzkum, živený ruskými petrodolary, tak na alternativní historii, architektonický underground a hnutí architektonické obrody. Rusko totiž bylo vždy laboratoří, často nehledě na (navzdory, nebo dokonce právě díky) drsnou každodenní realitu, a i dnes má se svým intelektuálním potenciálem a tváří v tvář obrovskému měřítku země, jejím problémům a jisté bezmoci potřebu této své pověsti dostát. V tomto čísle se tedy podíváme do ruské budoucnosti. Do další budoucnosti, která pravděpodobně nikdy nenastane.

Vážení čtenáři, vážené čtenářky, inspirativní čtení vám přeje Osamu Okamura, šéfredaktor

## Laboratoř Rusko?

Bart Goldhoorn

Časopis ERA21 mě požádal o odpověď na následující otázku: „Rusko se světu prezentuje jako fantastická laboratoř současné architektury a urbanismu. Do jaké míry to podle vás odpovídá skutečnosti?“ Redaktoři tuto otázku kladou ve zvláštním okamžiku: totiž ve chvíli, kdy sami dokončují vydání, jež má toto téma ve svém názvu - „Laboratoř Rusko“. Z toho je zřejmé, že už došli k názoru, že Rusko skutečně je fantastickou laboratoří, a staví mě teď do ošemetné pozice, kdy bych nesouhlasem vyjádřil, že jejich úsilí bylo zbytečné. Odpovím tedy takto: Pokud má redakce tohoto časopisu z Ruska takový dojem, je to zjevně realita.

Další otázka je zajímavější: Jaké jsou momentálně nejnaléhavější problémy ruských měst? Začnu konstatováním, že většinu bydlení, které se dnes v Rusku staví, představují stejné výškové prefabrikované bytové domy, jaké tu vyrůstaly za sovětské éry. Velký rozdíl ovšem tkví v tom, že dnes je obklopují ploty, protože stojí na soukromých pozemcích. Myslím, že obyvatelům země bývalého východního bloku nemusím

vysvětlovat, že jde o velký problém. K tomu můžeme přidat byrokracii, která městské plánování zcela paralyzuje, stavební průmysl prorostlý mocenskými strukturami a zoufale zastaralý systém vzdělávání architektů.

Mnohé z iniciativ, které zřejmě v zahraničí vytvářejí onen dojem „fantastické laboratoře“, dělají pro vyřešení těchto problémů zoufale málo. Festival Archstojanie, Institut Strelka, Inovační centrum Skolkovo nebo Centrum současného umění Garaž se, ať už cíleně, nebo nechtěně, zaměřují spíše na dekorativství. I v řadě projektů ve veřejném prostoru vzniklých „zdola“, jež v posledních dvou letech dosáhly takových úspěchů, jde spíše o podporu image příslušných autorit na veřejnosti než o skutečnou změnu. Existují však některé jiné iniciativy, které jsou možná méně zdatné v PR, ale jsou o to významnější: nová škola architektury MARŠ vedená Eugenem Assem, jenž usiluje o zlepšení vzdělávání architektů a prolomení monopolu Moskevského institutu architektury; územní plán města Permu od holandské firmy KCAP, který se stal základem pro hnutí za změnu postupů, jakými se plánují ruská města; a také - pokud to smím říct - náš časopis PROJECT International, který představuje prakticky jediný ruskojazyčný zdroj informací o zahraniční architektuře a urbanismu.

Ale samozřejmě, Rusko je laboratoř - a vždy byla - již od roku 1917. Velice zajímavá a skutečně fantastická v tom, že vás nepřestává překvapovat. Ale ne taková, v jaké byste chtěli žít.

---

06.12.2012 08:15, SF/lh